

УДК 94 (438)

Юлія Басняк

ЄВРОПЕЙСЬКА ПОЛІТИКА БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ ТА СПІВПРАЦЯ З НАТО

У статті аналізуються процеси формування стосунків і співпраці між НАТО і Європейською політикою захисту та безпеки. Авторка виділила три періоди вивчення цієї проблеми, кожен із яких має свої особливості, проблеми і досягнення.

Ключові слова: безпека, політика захисту, миротворчі операції, співпраця, міжнародна організація, угода, військові активи, військові можливості.

Кінець ХХ століття приніс з собою величезні зміни в системі міжнародних відносин та кардинально змінив геополітичне середовище світу. Падіння Берлінської стіни, об'єднання Німеччини, ліквідація Організації Варшавського договору та розпад СРСР ознаменували початок нової ери в політичній історії людства, яка, поряд з новими труднощами і небезпеками, створювала й нові можливості та перспективи для кожної країни, а особливо для провідних гравців міжнародної арени.

З середини 90-х років Європейська співдружність вела активні дискусії на тему створення власної системи оборони та безпеки, яка б відповідала вимогам сучасності. Протягом майже 50-ти років існування біполярного світу ЄС був суто економічною організацією. Однак закінчення “холодної війни” спонукало європейців розширити коло своїх інтересів і звернути особливу увагу на проблеми безпеки і оборони.

Розвиток та ефективність Європейської політики безпеки і оборони (ЄПБО) безпосередньо передбачали налагодження відносин та співпраці з іншими міжнародними організаціями, такими як ООН, ОБСЄ, хоча ключова роль в цьому питанні звичайно належала НАТО. Пріоритетність відносин ЄПБО з Північноатлантичним альянсом пояснюється стратегічним значенням для Європи трансатлантичних відносин і той факт, що НАТО все ще залишається єдиним гарантом безпеки для європейських держав-учасників.

У процесі становлення відносин між НАТО і Європейською політикою безпеки і оборони для зручності дослідження можна виділити три етапи: перший – 1999–2003 рр., характеризувався спробами створити чіткий і дієвий механізм співпраці між двома організаціями; другий етап – 2003–2007 рр., відзначався бурхливими суперечками через розбіжність позицій членів ЄС і НАТО стосовно американського проникнення в Ірак; і третій – сучасний період, що розпочався в 2007 році і для якого характерним є більш конструктивний підхід обох сторін, незважаючи на колишні та існуючі труднощі й суперечності.

Рішення про створення Європейської політики безпеки і оборони було прийняте урядами європейських держав у червні 1999 року і сталася ця визначна для Європи подія лише через тиждень після завершення бомбардувань в Косово силами НАТО. І це звичайно не було простою випадковістю, адже гіркий досвід цієї війни став визначальним для формування і розвитку європейської системи безпеки в подальші роки [9].

Вже на початковому етапі становлення співпраці Європейської політики безпеки і оборони та Північноатлантичним альянсом, перед партнерами постає дві важливі проблеми. Перша – механізм розвитку ефективної співпраці та питання часткового доступу ЄС до військових активів НАТО. Друга проблема, продиктована досвідом війни в Косово, де очевидним стало значне відставання військових технологій Європи, це – забезпечення сумісності військових можливостей ЄС і НАТО.

Звичайно ці проблеми не були абсолютно несподіваними чи новими, адже попередник ЄПБО Західноєвропейський Союз (ЗЄС) також робив неодноразові спроби налагодити дієву співпрацю з НАТО. В 1996 р. в Берліні розпочались переговори про укладення угоди щодо надання доступу ЗЄС до військових активів Альянсу для проведення автономних

європейських операцій. Результатом цих переговорів стали домовленості, що згодом отримали назву “Берлін плюс”. На саміті 1999 року в Кьольні було прийнято рішення про заміну ЗЄС на ЄПБО в ролі посередника між ЄС і НАТО за угодою “Берлін плюс”. В січні 2001 року європейські лідери та члени Альянсу розпочали переговори з питань домовленостей “Берлін плюс”, а вже в травні цього ж року відбулася перша офіційна зустріч міністрів закордонних справ ЄС–НАТО в Будапешті [4].

Процес ускладнювався тим, що Європейська співдружність, на відміну від ЗЄС чи НАТО, не була військовою організацією, а політичним союзом, що передбачало широке коло дипломатичних, політичних та економічних зобов'язань і відповідно широке коло пов'язаних з ними проблем. Наприклад, саме в цей час в ЄС відбувалося впровадження спільної грошової одиниці євро і будувалися плани розширення співдружності до 25 членів, що уповільнювало і ускладнювало процес досягнення спільної мети. Північноатлантичний альянс у свою чергу також прийняв до своїх лав трьох нових членів з колишнього комуністичного табору (Польщу, Угорщину та Чехію), а також провів дві успішні балканські операції в Боснії та Косово.

Важливу роль для процесу становлення відносин ЄС–НАТО відіграла позиція США. Тодішній американський держсекретар М. Олбрайт продемонструвала ставлення США до формування Європейської політики безпеки і оборони своєю заявою, в якій підкреслювалося, що Америка буде підтримувати європейську політику безпеки, за умови дотримання європейцями трьох умов, а саме: не відокремлення стратегічних інтересів ЄС і США, відсутність дискримінації в рамках ЄПБО членів НАТО, які водночас не є державами-учасниками ЄС (наприклад, Туреччина) і уникнення дублювання вже існуючих в рамках НАТО активів (таких як військовий штаб планування) [1].

Починаючи з 2001 року адміністрація нового президента Дж. Буша продовжувала притримуватись тієї ж позиції стосовно ЄПБО, що й уряд Б. Клінтона. Хоча в той самий час більшість американців розглядали цю європейську ініціативу перш за все, як проект військової безпеки, а не як загальну політику безпеки і оборони, в яку цей проект міг би перерости в результаті свого розвитку [7, с. 108].

Розглядаючи період з 1999 по 2003 роки, слід зауважити, що і уряд Б. Клінтона, і наступна адміністрація Дж. Буша, були особливо занепокоєні тим, як саме впливатиме розвиток ЄПБО на подальше удосконалення європейських військових можливостей. Війна в Косово 1999 року продемонструвала величезну різницю між оснащенням і обороноздатністю військ ЄС та Америки. Це й стало однією з причин того, що одразу після трагічних подій 11 вересня, американці відхиляли більшість європейських пропозицій з надання військової допомоги для бойових дій в Афганістані. Посиленню занепокоєння США стосовно постійно зростаючого відставання військових можливостей ЄС, сприяло і різке збільшення американських витрат на безпеку, особливо на розвиток нових технологій, починаючи з 2001 року. Серед американських політиків і аналітиків поширювалися побоювання стосовно того, що ЄПБО швидше стане простою демонстрацією поглиблення європейської інтеграції, а ніж сприятиме підвищенню рівня європейських військових спроможностей, які б були корисними навіть для НАТО. Ці побоювання були не безпідставними, адже основні цілі, проголошені урядами ЄС на саміті в Гельсінкі в грудні 1999 року, не зовсім відповідали цілям (удосконалення військового оснащення і спорядження), що були прийняті на саміті НАТО в квітні цього ж року і названі “Ініціативою оборонних спроможностей” [11].

Окрім питання про військові можливості, іншим важливим питанням були гарячі дискусії стосовно домовленостей “Берлін плюс”, а точніше про те, яким буде практичне застосування принципу доступу ЄС до військових активів Північноатлантичного альянсу (включаючи штаб планування операцій). Після року переговорів у грудні 2000 року всі члени НАТО, окрім Туреччини, висловили бажання підписати угоду між ЄС та Альянсом про доступ європейців до засобів планування та інших військових активів НАТО. Що стосується Туреччини, то її уряд хотів володіти правом вето на самостійні європейські операції, що планувалися на стратегічно важливих для неї територіях. Згодом Анкара відмовилась від

своїх намірів, взамін на гарантії, що ЄС не здійснюватиме військові операції проти країн, що входять до НАТО, але не є членами ЄС і на обов'язкові консультації з Туреччиною з питань вирішення будь-яких масштабних кризових ситуацій. Вже в грудні 2001 року Туреччина погодилась ратифікувати угоду, але тоді вже Греція відхилила її через занадто великі поступки, зроблені для Туреччини. З таким перемінним успіхом і постійними суперечностями переговори велися аж до кінця 2002 року, коли Греція нарешті пододала свої страхи і погодилась на підписання угоди [10].

У листопаді 2002 року відбувся саміт в Празі, де всі члени Альянсу проголосили про свою готовність надати ЄС доступ до військових активів НАТО для проведення операцій, в яких ця організація не буде приймати участь. Результатом такої готовності стало створення Декларації ЄС–НАТО про Європейську політику безпеки і оборони.

Після підписання цієї Декларації вже 17 березня 2003 року лідери ЄС і НАТО заявили, що вона є “структурою для подальшої співпраці”, яка обов'язково буде включати в себе угоду “Берлін плюс” [12]. Така заява дала можливість ЄС ініціювати свою першу миротворчу операцію з використанням механізму “Берлін плюс”, в колишній югославській республіці Македонії і яка розгорталася на зміну операції, проведеної силами Альянсу. В загальному співпраця двох організацій під час проведення македонської операції “Конкордія” була досить успішною. Однак успіх від отриманого при проведенні даної операції досвіду співпраці, затьмарювався суперечками між країнами-членами ЄС стосовно американського проникнення в Ірак, що розпочалося майже одразу після створення декларації ЄС–НАТО.

Наступний бурхливий і суперечливий етап становлення співпраці між НАТО та ЄПБО розпочався тим, що в квітні 2003 р., чотири європейські уряди, які виступали проти очолюваного Америкою проникнення в Ірак (Франція, Бельгія, Німеччина і Люксембург) внесли пропозицію про створення Європейським Співтовариством власного центру планування операцій в Брюсселі. Незважаючи на всі технічні переваги і недоліки цієї пропозиції, США та ті країни, що підтримували війну в Іраку (Велика Британія, Італія, Польща та Іспанія), розглядали її як ще одну антиамериканську спробу поставити під сумнів авторитет і доцільність подальшого існування НАТО [3].

В червні 2003 року уряди ЄС направили автономні європейські миротворчі сили в демократичну республіку Конго, що ще більше ускладнило ситуацію і значно погіршило ставлення адміністрації Буша до ЄПБО [4]. Американці вважали, що НАТО, будучи форумом з питань безпеки має право “першої відмови” на всі потенційні миротворчі операції ЄС, а президент Дж. Буш був неприємно здивований, коли європейські уряди направили солдатів в Конго, без попереднього обговорення і узгодження своїх планів в рамках Альянсу. Ще більше обурення в адміністрації Буша молодшого, викликав той факт, що в проекті європейської конституційної угоди, презентованій в липні 2003 року, містився пункт про “взаємодопомогу”, що на думку американців передбачав потенціальну можливість для ЄС стати організацією з колективної безпеки, конкуруючою з НАТО [7, с. 121].

З метою досягнення нового компромісу у відносинах ЄПБО і НАТО у вересні 2003 року німецький канцлер Г. Шрьодер, французький президент Ж. Ширак та прем'єр-міністр Великобританії Т. Блер зустрілися в Берліні й після нетривалих переговорів, такий компроміс було знайдено. У листопаді лідери трьох європейських держав презентували проект нової домовленості, яка містила три ключові елементи: по-перше, ЄС буде мати невелику групу для планування операцій у складі загального європейського військового штабу, для допомоги у підготовці автономних операцій ЄС; по-друге, ЄС повинен створити невелику адміністративну одиницю з планування операцій в операційному штабі НАТО, для забезпечення гарантії, що всі операції будуть здійснюватися за механізмом “Берлін плюс”; по-третє, деякі статті європейської конституційної угоди, що стосуються політики безпеки і оборони, будуть відкориговані, а пункт про “взаємодопомогу” був доповнений новим трактуванням того, що ЄС не має ніяких намірів перетворитися у військову організацію і що НАТО й надалі буде залишатися фундаментом колективної безпеки в Європі [10]. Ця

британсько-французько-німецька домовленість була затверджена європейськими урядами на саміті ЄС в грудні 2003 і саме це сприяло тому, що в червні 2004 року на зустрічі лідерів НАТО в Стамбулі було прийняте рішення про виведення миротворчих сил Альянсу з Боснії до кінця поточного року, а їм на зміну будуть розгорнуті сили ЄС, що проводитимуть операцію згідно механізму “Берлін плюс” [5].

Навіть за умови того, що Америка з радістю прийняла пропозицію про виведення своїх військ з Боснії, що в свою чергу пояснювалось їх нестачею в Іраку та Афганістані, однак “рани”, завдані політичною кризою, пов’язаною з іракською війною, ще довго впливали на стан трансатлантичних відносин. В період з 2003 по 2007 роки більшість американського суспільства з великою недовірою ставилися до тих членів ЄС, що виступили проти американської інтервенції в Іраку, стверджуючи, що європейці прагнуть розвивати ЄПБО на противагу НАТО. Наприклад, під час дискусій, що відбувалися в 2005 році навколо питання про допомогу Африканському Союзу у вирішенні проблем в Дарфурі, відбувалося щось на зразок “конкурсу краси” між двома організаціями і в кінці кінців, обидві організації вирішили брати участь у цій операції. Результатом цього стало те, що в 2006 році під час планування операції в Конго, більшість американських політичних діячів висловились на підтримку залучення сил НАТО, називаючи цей варіант набагато дієвим та ефективнішим порівняно з автономною європейською місією. А деякі взагалі піддавали сумніву легітимність автономних операцій ЄПБО [2].

У той же час європейці переймалися тим, що тісна співпраця ЄС–НАТО спричинить зростання американського впливу на європейську зовнішню політику та політику безпеки. Вони стверджували, що Америка може використовувати місії НАТО, примушуючи європейські війська слугувати для задоволення американських стратегічних інтересів. Саме з цієї причини, на думку європейців, Сполучені Штати так сильно критикують автономні військові операції ЄПБО. Європейці також відчували, що хоча їх уряди і забезпечували велику кількість миротворців для НАТО вони все-таки мали дуже незначний вплив на політичні рішення США, особливо в Афганістані [7, с. 139].

Розширення Європейського союзу в 2004 році з 15 до 25 членів, знову ускладнило стан відносин між ЄС та НАТО. Згідно домовленостей, підписаних у грудні 2002 року, уряди країн ЄС, що не є членами НАТО, повинні бути членами програми “Партнерство заради миру” (ПЗМ), для того, щоб брати участь у засіданнях ЄС–НАТО. Однак ця угода була ефективною лише на початковому етапі, коли чотири нейтральні члени ЄС (Австрія, Фінляндія, Ірландія, Швеція) відвідували зустрічі ЄС–НАТО як учасники ПЗМ. Тоді представники обох організацій могли спокійно та ефективно обговорювати широке коло питань, таких як, Афганістан, Молдова чи розповсюдження ядерної зброї. Ситуація суттєво змінилася після розширення ЄС та НАТО (з 19 до 26), що відбулося в 2004 році. Двоє нових членів європейської спільноти – Кіпр і Мальта були нейтральними державами, але не були учасниками ПЗМ (Мальта приєдналася до ПЗМ лише в квітні 2008 року). Проблема виникла через незадоволення Туреччини тим, що Кіпр відхилив план ООН щодо мирного врегулювання на референдумі в квітні 2004 року, що призвело до блокування права участі Кіпру в зустрічах ЄС–НАТО. В цій ситуації уряд Кіпру наполягав, що їх країна повинна сприйматися, як й інші повноцінні члени ЄС з правом присутності на самітах ЄС–НАТО. Це означало, що з 2004 року на офіційних зустрічах цих організацій могли бути присутні лише 23 представники країн ЄС, вони мали право обговорювати лише спільні операції (такі як в Боснії) та військові можливості. Причиною цього стало те, що такі країни, члени ЄС, як Бельгія, Франція та Греція вважали, що послы європейських держав не можуть обговорювати такі проблеми, як тероризм, швидке розповсюдження зброї масового знищення, чи проблеми в Афганістані лише з 23 представниками, оскільки ці проблеми стосувалися всіх тодішніх членів ЄС. Така ситуація призвела до того, що проведення дискусій між двома організаціями було вирішено здійснювати поза межами офіційних зустрічей. Так, у вересні 2005 року міністри закордонних справ ЄС та НАТО організували свою першу неофіційну зустріч і ця практика продовжується і до сьогодні [6].

Незважаючи на численні політичні суперечки протягом 2003–2007 років, неофіційні політичні контакти дійсно сприяли, хоча й повільному, але позитивному розвитку співпраці між ЄС та НАТО. Обидві організації ефективно співпрацювали в Боснії, де проходила миротворча місія ЄС за підтримки НАТО, а також місія в Африці, яка виявилась менш успішною. Значним здобутком можна вважати й те, що протягом 2006 року Європейська комісія почала фінансувати деякі невійськові операції (адміністративні, юридичні) для команд з реконструкції, які входили до сил НАТО.

Відхід від справ Г. Шрьодера у 2005 році, Т. Блера і Ж. Ширака в 2007 році, кардинально змінили політичний контекст відносин ЄС–НАТО розпочавши новий етап їхньої співпраці. Нові лідери Великобританії, Франції та Німеччини – Г. Браун, Н. Саркозі та А. Меркель, були позбавлені пережитків Іракської кризи і сприймалися у Вашингтоні як партнери для конструктивного розвитку трансатлантичних відносин. Французькі вибори в травні 2007 року, на яких перемогу здобув Н. Саркозі, були найважливішим поштовхом для подальшого розвитку співпраці, через те, що він почав запроваджувати нову трансатлантичну політику, яка суттєво змінила стан відносин між ЄС та НАТО. Президент Н. Саркозі запевняв, що Франція і Європа в цілому не досягнуть своєї мети без співпраці з Америкою. Він заявив, що Франція перегляне питання про повторне приєднання до інтегрованих військ НАТО. У своєму виступі перед французькими послами у серпні 2007 року президент наголосив, що він абсолютно впевнений в зацікавленості США посиленням військових можливостей ЄС і здатності європейців гарантувати власну безпеку [6]. Згодом Н. Саркозі пояснив, що взамін на повернення Франції до військових структур НАТО він буде вимагати від Америки визнання та сприяння незалежній оборонній політиці ЄС, і на підтвердження своїх намірів Франція направила ще 700 військових, до складу місії НАТО в Афганістані протягом 2008 року [15].

Позитивні зміни у ставленні Франції до НАТО одразу ж відобразились на ставленні Америки до оборонної політики ЄС. Адміністрація Буша часто вагалася стосовно військової ролі ЄС у світі через можливість конкуренції з НАТО, але завдяки новій політичній позиції Франції стосовно Альянсу, уряд Америки все-таки визнав стратегічну важливість ефективної оборонної політики ЄС для власних національних інтересів. В лютому 2008 року на зустрічі в Парижі американський представник в Північно-Атлантичному альянсі Вікторія Нуленд заявила присутнім, що адміністрація Буша повністю підтримує сильну оборонну політику Європи, погоджуючись з Францією в тому, що краща обороноздатність ЄС є потребою Європи, Америки, НАТО і всього демократичного світу [14].

Ставши президентом у 2008 році, Б. Обама продовжував політику попередньої адміністрації стосовно ЄПБО і на саміті НАТО у квітні 2009 року в Страсбурзі Франція повторно приєдналася до цієї організації. Однак, навіть за умови зникнення американсько-французьких суперечностей стосовно ролі НАТО, відкритим залишається питання про те, яким чином ЄПБО може використати покращення трансатлантичних відносин з 2007 року. Певні очікування, що відновлення стосунків між Францією та США сприятимуть і розвитку ЄПБО, спостерігалися під час французького президентства в другій половині 2008 року. Особлива увага в цей час приділялася ідеї створення європейського експлуатаційного штабу планування операцій навколо якої виникала велика кількість суперечок між Францією та іншими членами європейської спільноти [11]. Не зважаючи на те, що нові плани стосовно покращення військових можливостей були узгоджені урядами 27 країн ЄС в грудні 2008 року, Британський уряд виступив проти створення незалежного європейського штабу планування автономних місій ЄС, стверджуючи, що вже існуючих національних структур достатньо для ефективної роботи в цій сфері. Однак, замість реформування вже існуючих, уряди ЄС вирішили створити новий військово-цивільний штаб стратегічного планування у 2009 році [15]. Покращити співпрацю між ЄС та НАТО також буде неможливо без розв'язання тривалих суперечок між Туреччиною та Кіпром. Наприклад, через цю проблему солдати НАТО і поліція Європейського союзу, що співпрацюють в Афганістані чи Косово, не зможуть підписати ніяких угод про практичні заходи, такі, як обмін інформацією чи

гарантії безпеки. Тому, не зважаючи на певне покращення стосунків з 2007 року, співпраця ЄС і НАТО не є достатньо ефективною на практиці. Те саме можна сказати і стосовно зусиль Європи щодо вдосконалення обороноздатності та військових можливостей, що значно допомогло б скоординувати і укріпити співпрацю [2].

Таким чином, оцінюючи перспективи і очікування від партнерства між ЄС та НАТО, слід прагнути не лише до поглиблення співпраці й налагодження стосунків, але й до збільшення ефективності цієї кооперації для досягнення максимальних результатів. На сьогоднішній день Америка і Європа вже мають позитивний досвід тісного та ефективного співробітництва в таких сферах, як торгівля чи проблеми зі зміною клімату на планеті, однак нові виклики та зміни в геополітичному середовищі на початку XXI століття надали пріоритетності проблемам оборони та безпеки, які можуть стати таким об'єднуючим фактором для трансатлантичного партнерства, як радянська загроза в часи "холодної війни".

Список використаних джерел

1. *Madeline K. Albright* "The right balance will secure NATO's future". P. 24–26. Режим доступу: <http://www.iss.europa.eu/uploads/media/cp047e.pdf>
2. *Robert E. Hunter* "The European Security and Defense Policy: NATO's Companion or Competitor?" RAND. 2002. Режим доступу: <http://www.rand>
3. *Kori Schake*. Constructive duplication: Reducing EU relations on US military assets', Working paper, Centre for European Reform, January 2002. Режим доступу: http://www.cer.org.uk/pdf/cerwp12_cd.pdf
4. *Kenneth Payne*. The European Security and Defense Policy and the Future of NATO. Режим доступу: <http://www.nato.int/acad/fellow/01-03/payne.pdf>
5. *From Laeken to Copenhagen – European Defense: Core Docs Vol. III*. – P. 178–179. Режим доступу: <http://www.iss.europa.eu/uploads/media/chai57e.pdf>
6. *Fraser Cameron*. The EU and International Organizations: Partners in Crisis Management, EPC Issue Paper 41, 22. October 2005. Режим доступу: http://www.epc.eu/pub.php?cat_id=2
7. *The Atlantic Alliance Under Stress: US–EU relations after Iraq*. [edited by David M. Andrews]. – Cambridge: University Press, 2005. – 293 p.
8. *Facts and Figures on the European Union and the United States*. Режим доступу: <http://www.euro.union.org/profile/facts.htm>
9. *Захаров Ю.* Трансатлантические отношения: в повестке дня – "новое партнерство" // Мировая экономика и международные отношения. – 1999. – № 2. – С. 50–59.
10. *Charles Grant*. The EU defense takes a step forward. Briefing Note, Centre for European Reform, December 2003. Режим доступу: http://www.cer.org.uk/pdf/briefing_eu_defence03.pdf
11. *Fran Burwell*. Transatlantic Transformation: Building a EU–NATO Security Architecture, Policy Paper, Atlantic Council of the US. March 2006. Режим доступу: http://www.acus.org/docs/0603-Transatlantic_Transformation.pdf
12. *NATO Riga Summit Declaration*, 29 November 2006. Режим доступу: <http://www.nato.int/docu/pr/2006/p06-150e.htm>
13. *Speech of N. Sarkozy at the French Ambassadors Conference*, Paris, 27 August, 2007. Режим доступу: <http://www.ambafrance-uk.org/President-Sarkozy-s-speech.html>
14. *Ambassador Victoria Nuland, Speech*, Paris, 22 February, 2008. Режим доступу: <http://www.america.gov/st/texttrans-english/2008/February/05647394.html>
15. *Tomas Valasek*. "France, NATO and European Defense", Policy Brief, Centre for European Reform, London, May 2008. Режим доступу: http://www.cer.org.uk/pdf/policybrief_eu_nato_26_march08.pdf

Юлия Басняк

ЕВРОПЕЙСКАЯ ПОЛИТИКА БЕЗОПАСНОСТИ И ЗАЩИТЫ В КОНТЕКСТЕ СОТРУДНИЧЕСТВА С НАТО

В статье анализируются процессы формирования отношений и сотрудничества между НАТО и Европейской политикой защиты и безопасности. Автор выделяет три периода исследования этой проблемы, каждый из которых имеет свои особенности, проблемы и достижения.

Ключевые слова: безопасность, политика защиты, миротворческие операции, сотрудничество, международная организация, соглашение, военные активы, военные возможности.

Yuliya Basnyak

EUROPEAN SECURITY AND DEFENSE POLICY AND COOPERATION WITH NATO

In the article the process of development relations and cooperation between the NATO and European Security and Defense Policy are analysed. The author research this issue and divides it into three periods with its specially achievements and problems.

Key words: security, defense policy, cooperation, peacemaking operation, international organization, agreement, military assets, military capability.